

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันวิทยาการต่าง ๆ ได้เจริญและขยายขอบข่ายกว้างขวางละเอียดยิ่งขึ้นกว่าสมัยก่อนมาก เด็กสมัยนี้จึงต้องเรียนมากกว่าเด็กสมัยก่อน ดังนั้นการที่จะให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่มากมาย จากการอ่านหนังสือเพียงวิธีเดียวย่อมไม่พอและได้ผลไม่เต็มที่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์อื่น ๆ ช่วยให้เด็กเรียนรู้ให้มากที่สุด และเพื่อช่วยผ่อนแรงครู การศึกษาในปัจจุบันจึงได้พยายามหาวิธีการหรือผลิตเครื่องมือใหม่ ๆ ที่จะช่วยเด็กให้เรียนรู้ได้ผลทันกับความเจริญก้าวหน้าของโลก มาช่วยในการเรียนการสอนให้มากขึ้น

ภาพเป็นอุปกรณ์การสอนที่มีประโยชน์มากอย่างหนึ่ง เพราะภาพมีลักษณะเป็นภาษาสากลไม่ว่าผู้เรียนจะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นเด็ก ก็สามารถจะตีความหมายของรูปภาพได้ง่ายกว่าการอ่านวัสดุหรือหนังสืออื่น ๆ ดังคนสมัยโบราณได้เห็นคุณค่าของภาพว่า "...ภาพเพียงภาพเดียวมีค่าเท่ากับคำอธิบายถึงล้านคำ..." (Shores 1949 : 190) รูปภาพเป็นทัศนวัสดุที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างมโนทัศน์ในเนื้อหาต่าง ๆ ได้ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนมโนทัศน์ที่เป็นรูปธรรมนั้น ภาพจะเป็นสื่อที่ใช้ได้เป็นอย่างดี การนำภาพมาใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบัน สามารถที่จะนำมาใช้ได้ ในลักษณะของการฉายสไลด์ เนื่องจากว่าสไลด์สามารถฉายด้วยเครื่องฉายให้ภาพปรากฏบนจอมีขนาดใหญ่กว่าต้นฉบับ สะดวกต่อการให้ผู้เรียนได้เห็นอย่างทั่วถึง

เทคโนโลยีและวิวัฒนาการต่าง ๆ ที่เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เทคนิคการนำเสนอภาพด้วยสไลด์ได้พัฒนาขึ้นไป จากการฉายสไลด์ได้ที่ละภาพบนจอ (Single-Image) ซึ่ง เพอร์ริน (Perrin) ได้ให้คำนิยามว่า เป็นการเสนอภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวให้ไปปรากฏบนจอทีละภาพ โดยภาพเก่าจะหายไปเมื่อมีภาพใหม่เข้ามาแทนที่สืบเนื่องกันไปเรื่อย ๆ (Perrin 1960 : 268-269 อ้างถึงในวารสาร ศึกษาศาสตร์ 2527 : 88) ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้กันอยู่

ทั่ว ๆ ไป จากวิวัฒนาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ก้าวรุดหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้รูปแบบการฉายสไลด์ได้พัฒนาขึ้นไป โดยสามารถฉายสไลด์ได้ตั้งแต่ 2 ภาพขึ้นไปให้ปรากฏบนจอพร้อม ๆ กัน อาจจะมีปรากฏบนจอใหญ่หรือจอประชิดตั้งแต่ 2 จอขึ้นไป ซึ่งเรียกว่า "Multi-Image" (Perrin 1960 : 268-269 อ้างถึงในวารสาร ศึกษาศาสตร์ 2527 : 88)

จากแนวทางนี้ จึงได้มีการนำมาประยุกต์เพื่อนำมาใช้กับการศึกษา ในลักษณะเกี่ยวกับวิธีการเสนอภาพตัวอย่างแก่ผู้เรียน ซึ่งเบิร์นและคณะ (Bourne, Ekstrand and Dominoski 1971 : 190) ได้สรุปไว้ โดยแบ่งออกเป็น 2 วิธีใหญ่ ๆ ดังนี้คือ เสนอภาพตัวอย่างให้ผู้รับการทดลองดูครั้งละ 1 ภาพ โดยเสนอภาพใหม่แทนภาพเดิมตามลำดับ (Successive Presentation) และเสนอภาพตัวอย่างให้แก่ผู้เข้ารับการทดลองดูครั้งละหลายภาพ โดยเปิดโอกาสให้เห็นภาพเดิมที่เสนอไปแล้ว (Simultaneous Presentation) ซึ่งผู้ทดลองอาจใช้วิธีการเสนอที่แตกต่างกันออกไป โดยอาจเสนอพร้อมกันหมด หรือเสนอเพิ่มขึ้นทีละภาพจาก 1 เป็น 2, 3, ... จนครบตามจำนวนภาพตัวอย่าง

งานวิจัยของเคทส์ และยูดีน (Kates and Yudin 1964 : 103-109) ได้ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการเสนอภาพเพื่อสร้างมโนทัศน์ 3 รูปแบบ รูปแบบที่น่าสนใจมากที่สุดคือ รูปแบบการเสนอภาพแบบหลายภาพพร้อมกัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากรูปแบบการเสนอภาพแบบหลายภาพของงานวิจัยอื่น ๆ กล่าวคือ จะเสนอภาพตัวอย่างเพิ่มขึ้นครั้งละภาพพร้อมกับคงภาพเดิมที่เสนอไปแล้วไว้ทั้งหมด ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ให้ผลดีกว่าอีก 2 รูปแบบคือ การเสนอภาพครั้งละภาพตามลำดับ และการเสนอภาพตัวอย่าง 2 ภาพให้เห็นพร้อมกัน นอกจากนี้ เพอร์ริน ได้สรุปถึงประโยชน์ และคุณค่าของการฉายภาพหลายภาพให้เห็นในเวลาเดียวกันว่า ทำให้มีการเปรียบเทียบและเห็นความสัมพันธ์จากภาพบนจอที่มีสาระมากขึ้น (Perrin 1969 : 268-269)

ในเรื่องเกี่ยวกับหลักการสื่อสารด้วยภาพหลายภาพ (Multiple-Image Communication) มุ่งองค์ประกอบหลักอยู่ 3 ประการคือ ภาพหลายภาพเสนอพร้อมกัน ขนาดของจอ และจำนวนสาระที่เสนอ ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบการเสนอภาพแบบเดิม นอกจากนี้ยังทำให้มีการเปรียบเทียบและเห็นความสัมพันธ์จากภาพบนจอที่มีสาระมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน

ผู้เรียนจะได้รับสาระมากขึ้นในช่วงระยะเวลาอันสั้น (Perrin 1969 : 268-269) และได้มีการสำรวจงานวิจัยในเรื่องการเปรียบเทียบการเสนอภาพ 2 รูปแบบนี้ ในช่วง พ.ศ. 2479-2514 งานวิจัยส่วนใหญ่สรุปว่า การเสนอภาพตัวอย่างครั้งละหลาย ๆ ภาพ ในการสอนมโนทัศน์ จะได้ผลดีกว่าการเสนอภาพตัวอย่างครั้งละภาพตามลำดับโดยเสนอภาพใหม่แทนภาพเดิม (Clark 1971 : 253-278) อย่างไรก็ตาม ยังมีงานวิจัยบางฉบับที่ขัดแย้งกับข้อสรุปข้างต้น โดยรายงานผลการวิจัยว่า การเสนอภาพ 2 รูปแบบนี้ ไม่แตกต่างกันในการสร้างมโนทัศน์ (Huttenlocher 1962 : 35-42) และงานวิจัยของ คิลป์ชีย์ จำปาทอง (2521) เรื่อง "ผลการแปรเปลี่ยนรายละเอียดในภาพ และวิธีการเสนอภาพที่มีต่อการสร้างความคิดรวบยอด" โดยเสนอวิธีการเสนอภาพตัวอย่างของความคิดรวบยอดแบบต่อเนื่องทีละภาพ กับวิธีเสนอควบกันครั้งละ 2 ภาพ ผลปรากฏว่า การเสนอทีละภาพกับวิธีเสนอควบกันครั้งละ 2 ภาพ ไม่มีผลให้นักเรียนสร้างความคิดรวบยอดได้ต่างกัน และจากงานวิจัยของเอลเลนและคูนี (Allen and Cooney 1963 อ้างถึงใน วชิราพร อัจฉริยโกศล 1981 : 16) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการใช้การเสนอภาพแบบมากกว่าหนึ่งภาพและแบบเดี่ยว ในการสอนเนื้อหาประเภทต่าง ๆ สำหรับนักเรียนเกรด 6, 7 และ 8 ประเภทของเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ มโนทัศน์ความจริง และ ความจริงคละกับมโนทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า การเสนอภาพแบบมากกว่าหนึ่งภาพให้ผลดีกว่าการเสนอภาพแบบเดี่ยว สำหรับนักเรียนเกรด 6 การเสนอภาพแบบมากกว่าหนึ่งภาพ ให้ผลดีกว่าการเสนอภาพแบบเดี่ยว ในการสอนเนื้อหาประเภทความจริงคละมโนทัศน์ การเสนอภาพแบบเดี่ยว ให้ผลดีกว่าการเสนอภาพแบบมากกว่าหนึ่งภาพ ในการสอนเนื้อหาประเภทมโนทัศน์และเนื้อหาประเภทความจริง การเสนอภาพทั้งสองแบบ ให้ผลการเรียนไม่แตกต่างกัน สำหรับนักเรียนเกรด 8 ซึ่งผลของการวิจัยนี้จะสอดคล้องกับ โรสการ์ (Roshka, อ้างถึงใน Perrin 1969 : 371) ที่พบว่า การเสนอภาพแบบมากกว่าหนึ่งภาพ ให้ผลน้อยสำหรับเด็กโต

ดังนั้นจากผลงานวิจัยที่ศึกษากันมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า ยังไม่สามารถสรุปได้แน่นอนว่า การเสนอภาพแบบใดจะให้ผลดีที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าจะนำมาใช้กับการเรียนการสอนทางด้านทักษะ เด เซคโค และครอฟฟอร์ด (De Cecco and Crawford) ได้ให้ความหมายของทักษะว่าคือ การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อที่ติดต่อเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และยังอาศัยการประสานงานของมือและสายตา ในการเรียนรู้ด้านอวัยวะ และการประสานงานของลิ้นกับฟันในการเรียนรู้ด้าน

ภาษา (De Cecco and Crawford 1977 : 248) ในการสอนทักษะนั้น ประกอบไปด้วย การบอก อธิบาย การสาธิต และการทดลองปฏิบัติ ซึ่งในการสาธิตนั้นต้องมีวัตถุประสงค์หรือของจริงที่ถูกทำขึ้นมาและมีการแสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ นอกจากนี้ เด เซคโค กล่าวว่า การเรียนรู้ทักษะที่เกิดขึ้น ต้องอาศัยความต่อเนื่องกัน ทั้งทางด้านเวลาและการประสานงาน รวมถึงการจัดลำดับที่ถูกต้อง สจ๊วต อูทรานันท์ (2526 : 119) กล่าวว่า การสอนเพื่อให้เกิดทักษะในการทำงานนั้นจะต้อง

1. วิเคราะห์สิ่งที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดทักษะในสิ่งนั้นว่า จะต้องฝึกทักษะส่วนไหนบ้างและต่อเนื่องกันอย่างไรบ้าง
2. ทำการวัดพฤติกรรมก่อนการเรียนทักษะนั้น ๆ ว่า ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานเพียงพอแล้วหรือยัง
3. จัดขั้นตอนการฝึกทักษะให้เป็นไปตามลำดับขั้น จากง่ายไปหายากหรือจากพื้นฐานไปสู่ความซับซ้อน
4. อธิบายและสาธิตการปฏิบัติงานในการฝึกทักษะต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ดู
5. ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง โดยให้ฝึกหัดอย่างต่อเนื่องพร้อม ๆ กับให้รู้ผลสำเร็จของการฝึกหัดด้วย

เคนเน็ธ อาร์ คอนคลิน (Conclin 1973 : 165 อ้างถึงในทรงชัย ชมชัยยา 2519) ได้เสนอว่า การที่ครูจะสอนทักษะให้มีประสิทธิภาพนั้น ครูจะต้องนำทักษะนั้นมาแตกให้เป็นหน่วยย่อย ๆ ก่อนและสอนหน่วยย่อย ๆ เหล่านั้นทีละหน่วย หน่วยย่อยเหล่านั้นเองที่พวกเกสทอลท์ (Gestalt) เรียกว่าการเรียนรู้แบบแยก ส่วนหน่วยที่ก่อนจะมาแตกเป็นหน่วยย่อย ๆ เขาเรียกว่าเป็นการเรียนรู้แบบรวม คอกซ์และโบเรน (Cox and Boren 1965 : 270-274) ได้ทำการเปรียบเทียบการสอนแบบแยกขั้นตอนกับการสอนแบบรวม พบว่าทั้งสองวิธีมีประสิทธิภาพพอ ๆ กัน

เนลเลอร์ (Naylor 1962 : 78) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสอนงานฝีมือและสรุปว่า ถ้าเป็นงานฝีมือที่ไม่ซับซ้อนหรือมีขั้นตอนมาก การสอนแบบแยกเพื่อฝึกขั้นตอน เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด สำหรับงานฝีมือที่มีขั้นตอนมากและยาก การใช้วิธีสอนแบบรวมนับว่ามีประสิทธิภาพดีที่สุด และจากผลงานวิจัยของ ทรงชัย ชมชัยยา (2519) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง "อิทธิพลของการจัดลำดับขั้นการสอนและการฝึกที่ละขั้นต่อการเรียนรู้ทักษะ" สรุปได้ว่า การสอนแบบแยกจะให้ผลดีกว่าการสอนแบบรวม และการสอนตามลำดับจากง่ายไปหายาก จะให้ผลดีกว่าการสอนย้อนจากเนื้อหาที่ยากไปหาง่าย การสอนที่สอนไปตามลำดับขั้นและแยกส่วนคือ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ตั้งแต่ขั้นที่หนึ่งไปจนถึงขั้นสุดท้ายตามลำดับทำให้ง่ายแก่การติดตามและจดจำ และผู้เรียนสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของการทำงานแต่ละขั้นอย่างชัดเจน ไม่ก่อให้เกิดการสับสน อีกทั้งยังเป็นการสอนแบบแยกทำให้ผู้เรียนจดจำได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เด เซคโค ที่กล่าวว่า ลักษณะของความต่อเนื่องในการเรียนรู้ทักษะนั้นมีความสำคัญอย่างมาก เช่น การจัดลำดับที่ถูกต้องของสิ่งเร้าและสิ่งตอบสนองให้เป็นลูกโซ่ติดต่อกัน

จากจุดนี้เอง ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ในลักษณะของการเรียนการสอนที่ต้องสอนตามลำดับขั้นตอน เช่นการเรียนรู้ทักษะนั้น ควรจะได้มีการศึกษากันอย่างจริงจังว่า ในลักษณะการเรียนการสอนแบบนี้ เราควรที่จะเลือกรูปแบบการเสนอภาพอย่างไร จึงจะช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด และอีกตัวแปรหนึ่งที่ไม่ควรที่จะมองข้ามไป คือลักษณะของผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนย่อมจะมีความสามารถในแต่ละด้านแตกต่างกันออกไป และไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้นในเรื่องการเรียนการสอนเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่กับผู้เรียน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรคำนึงถึงข้อแตกต่างเหล่านี้ด้วย ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า ความแตกต่างในเรื่องการมองและการรับรู้ เป็นตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่งที่ควรจะนำมาพิจารณาพร้อมด้วยในการวิจัยครั้งนี้

โลเวนเฟลด์ (Lowenfeld 1975 : 256-277) ได้ศึกษาถึงความสามารถในการรับรู้ทางสายตาของคน (Optical Perception) กับสิ่งแวดล้อมภายนอก พบว่ามีอยู่ 2 ลักษณะคือ

1. การรับรู้ทางตาแบบทัศนระ (Visual Type) หมายถึงความสามารถในการเข้าใจในรายละเอียดของภาพได้อย่างถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ส่วนสำคัญของภาพ ความสามารถในการระลึกรูปภาพได้จากจินตภาพ โดยจะเหมือนภาพที่ดูทุกประการ (Lowenfeld 1975 : 256-277)

2. การรับรู้ทางตาแบบสัมผัส (Haptic Type) หมายถึงความสามารถในการดูภาพแล้ว เข้าใจเฉพาะในส่วนสำคัญของภาพนั้น โดยขาดความรู้ในส่วนที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ใช้การรับรู้จากการอาศัยความรู้สึกสัมผัส และการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ ขาดความสามารถในการระลึกรูปภาพให้ได้ภาพเหมือนที่ดูทุกประการ

จากการศึกษาของโลเวนเฟลด์ ที่แบ่งผู้เรียนออกตามความสามารถในการรับรู้ทางตา เป็น 2 ประเภท คือ การรับรู้ทางตาแบบทัศนระ และการรับรู้ทางตาแบบสัมผัส ทำให้มีนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน ที่ได้ทำการศึกษาและวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ได้นำผลจากการศึกษาในเรื่องความสามารถในการรับรู้ทางตานี้ไปประกอบกับการศึกษาและการวิจัยของตนเองในหลาย ๆ รูปแบบ กล่าวคือ การวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการเสนอภาพแบบเดียวกับรูปแบบการเสนอภาพแบบพร้อมกัน 3 ภาพ กับผู้เรียนที่มีการรับรู้ทางตาแบบทัศนระและแบบสัมผัส สรุปได้ว่าผู้เรียนที่มีการรับรู้ทางตาแบบทัศนระ มีความเข้าใจและความสามารถจัดลำดับภาพได้ถูกต้องมากกว่าผู้เรียนที่มีการรับรู้ทางตาแบบสัมผัส ในเรื่องของการจัดลำดับภาพ ผู้เรียนที่มีการรับรู้ทางตาทั้งสองแบบ สามารถจัดลำดับภาพได้ถูกต้องจากการดูรูปแบบการเสนอภาพแบบพร้อมกัน 3 ภาพ มากกว่าจากการดูรูปแบบการเสนอแบบทีละภาพเรียงตามลำดับ และจากงานวิจัยของ สมเดช ประมุข (2525) ในเรื่อง "การเปรียบเทียบความสามารถในการรับรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนด้วยวิธี เสนอภาพแบบเดี่ยวและวิธี เสนอภาพแบบประสม" ได้ผลการวิจัยว่าการเสนอภาพแบบประสม ทำให้นักเรียนที่มีความสามารถในการรับรู้แบบทัศนระและแบบสัมผัส สามารถเข้าใจในเนื้อหาของภาพได้มากกว่าการเสนอภาพแบบเดี่ยว และนักเรียนที่มีการรับรู้ทางตาแบบทัศนระ ที่เรียนด้วยวิธีการเสนอภาพทั้ง 2 รูปแบบสามารถเข้าใจเนื้อหาของภาพได้มากกว่านักเรียนที่มีการรับรู้ทางตาแบบสัมผัส และจากงานวิจัยของ พิระยศ ยุภาศ (2528) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ปฏิสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเสนอภาพและประเภทการรับรู้ทางตา ที่มีผลต่อการ

สร้างมโนทัศน์วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1" ซึ่งได้ผลการวิจัยว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการ เสนอภาพแบบทีละภาพและแบบหลายภาพพร้อมกัน และประเภทการรับรู้ทางตาแบบทัศนยะและแบบแยกตึก สร้างมโนทัศน์ในวิชาวิทยาศาสตร์ได้ไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่มีการรับรู้ทางตาแบบทัศนยะและแบบแยกตึก สร้างมโนทัศน์ได้ไม่แตกต่างกัน

จากผลงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด จะเห็นได้ว่า ในเรื่องของรูปแบบการ เสนอภาพนั้น สำหรับ เนื้อหาของการเรียนที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้อย่างถูกต้องแล้ว การใช้รูปแบบการ เสนอภาพแบบพร้อมกันน่าจะให้ผลดีกว่าการใช้รูปแบบการ เสนอภาพแบบเดี่ยว สำหรับ เนื้อหาในการสร้างมโนทัศน์ การใช้รูปแบบการ เสนอภาพแบบพร้อมกันหรือรูปแบบการ เสนอภาพแบบเดี่ยว จะให้ผลที่ไม่แตกต่างกันเลย ในการศึกษาของผู้วิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่การเรียนการสอนทักษะ ซึ่งเป็น การเรียน เนื้อหาตามขั้นตอน เรียนตามลำดับความยากง่าย มีการฝึกปฏิบัติ หลังจากการเรียนแล้ว ซึ่งจะเป็น การศึกษา เนื้อหาที่แตกต่างไปจากงานวิจัยอื่น ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า รูปแบบการ เสนอภาพแบบใดจึงจะ เหมาะสมกับลักษณะการเรียนการสอนทักษะที่สุด โดยผู้วิจัยจะศึกษาใน 2 รูปแบบคือ รูปแบบการ เสนอภาพแบบเดี่ยว และรูปแบบการ เสนอภาพแบบเพิ่ม โดยพิจารณาถึงลักษณะความแตกต่างของผู้เรียนในเรื่องของการรับรู้ทางตาที่นับว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่งที่จะต้องนำมาพิจารณาร่วมด้วย เพื่อที่จะศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทการรับรู้กับรูปแบบการ เสนอภาพที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทการรับรู้ 2 แบบ คือ แบบทัศนยะและแบบแยกตึก กับรูปแบบการ เสนอภาพแบบ เดี่ยวและรูปแบบการ เสนอภาพแบบเพิ่ม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่มีการรับรู้แบบทัศนและแบบสัมผัส (Visual and Haptic Types) เมื่อเรียนด้วยภาพที่มีรูปแบบการเสนอภาพแบบเดี่ยว (Single-Image Presentation) และรูปแบบการเสนอภาพแบบเพิ่ม (Addition-Image Presentation) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะต่างกัน
2. นักเรียนที่มีการรับรู้แบบทัศนและแบบสัมผัส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะต่างกัน
3. นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเสนอภาพแบบเดี่ยวและเรียนด้วยรูปแบบการเสนอภาพแบบเพิ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประเภทการรับรู้ ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะการรับรู้แบบทัศน กับการรับรู้แบบสัมผัส ซึ่งวัดโดยใช้แบบทดสอบ โกลเวนเฟลด์ เทสต์ อิมเพรสชั่น
2. กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2530 เลือกเฉพาะผู้ที่ถนัดมือขวาเท่านั้น
3. งานวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะผู้ที่ตาไม่บอดสีเท่านั้น
4. รูปแบบการเสนอภาพแบบเพิ่มนั้น ผู้วิจัยจะฉายภาพแรกและให้ภาพที่เพิ่มบนจอเพิ่มในแนวระดับ โดยเรียงจากซ้ายไปขวา ตามลักษณะการอ่านหนังสือของคนไทย
5. ภาพที่เสนอบนจอ เป็นภาพวาดสีลายเส้น

6. การเรียนทักษะในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการเรียนทักษะในวิชาการถ่ายภาพเบื้องต้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

ภาพสไลด์ที่ใช้ในรูปแบบการ เสนอภาพแบบ เดี่ยวและการ เสนอภาพแบบ เพิ่มในการสอน แต่ละทักษะนั้น เป็นภาพที่มีขนาดเดียวกันทั้งสีภาพ และให้ เนื้อหาสาระ (Information) แก่ผู้ดู เท่ากัน

คำจำกัดความของการวิจัย

1. รูปแบบการ เสนอภาพแบบ เดี่ยว หมายถึงการ เสนอกลุ่มของภาพที่มีความสัมพันธ์กัน เรียงตามลำดับที่ละภาพ โดย เสนอภาพใหม่แทนที่ภาพ เดิมจนครบชุด (Bourne and others 1971 : 190)
2. รูปแบบการ เสนอภาพแบบ เพิ่ม หมายถึงการ เสนอกลุ่มของภาพที่มีความสัมพันธ์กัน เพิ่มขึ้นทีละภาพพร้อมกับคงภาพ เดิมไว้ทั้งหมด เรียงตามลำดับจากซ้ายไปขวาจนครบชุด (Bourne and others 1971 : 190)
3. การรับรู้แบบทัศนะ หมายถึงความสามารถในการ เข้าใจในรายละเอียดของภาพ ได้อย่างถูกต้อง ไม่ว่าจะ เป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ส่วนสำคัญของภาพ ความสามารถในการ ระลึกภาพจากจินตภาพ โดยจะเหมือนภาพที่ดูทุกประการ (Lowenfeld 1975 : 256-277)
4. การรับรู้แบบแซพติด หมายถึงความสามารถในการ ดูภาพแล้ว เข้าใจ เฉพาะในส่วน สำคัญของภาพเท่านั้น ไม่สามารถรับรู้ในส่วนที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ใช้การรับรู้จากความรู้ ลึกทางการสัมผัสและการ เคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ ไม่มีความสามารถในการ จำและระลึกภาพจาก จินตภาพได้เหมือนกับภาพที่แสดงให้ดู (Lowenfeld 1975 : 256-277)

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะ หมายถึงคะแนนที่ได้จากการประเมินผล การปฏิบัติ
ทักษะได้ถูกต้อง หลังจากเรียนด้วยภาพที่เสนอบนจอ เรียบร้อยแล้ว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อ เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกใช้สื่อประเภทภาพนิ่ง ให้เหมาะสมกับประเภท
การเรียนรู้ของผู้เรียนในการเรียนทักษะ